JAA-16011001010515 00

JAA-1601100101051500 Seat No. ________

Third Year B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

October – 2019

Sanskrit : Paper - 15

(Sanskrit Bhasha Ane Sahitya)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ **બે** ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો : ૮

1 (a) Translation any **two** of the following Passages : **8**

(१) अपरिणामोपशमो दारुणो लक्ष्मीपदः । कष्टमनञ्जनवर्ति–साध्यमपरमैश्वर्यतिमिरान्धत्वम् । अशिशिरोपचारहार्योऽतितीव्रोदर्पदा–हज्वरोष्मा । सततममूलमन्त्रगम्यो विषमोविषयविषास्वादमोहः । नित्यमस्नान – शौचवध्यो रागमलालेपः । अजस्त्रमक्षपावसानप्रबोधा घोरा च राज्यसुखसंनिपातनिद्रा–भवतीतिवस्तरेणाभिधीयते । गर्भेश्वरत्वमभिनवयौवनत्व – मप्रतिमरुपत्वममानुषशक्तित्वं चेति महतीयं खल्वनर्थपरंपरा सर्वा ।

(२) आलोकयतु तावत्कल्याणाभिनिवेशी लक्ष्मीः क्षीरसागरात्पारिजातपल्लवेभ्यो रागम्, इन्दुशकलादेकान्तवक्रताम्, उच्चैश्रवसश्चञ्चलताम्, कालकूटान्मोहनशक्तिम्, मदिराया मदम्, कौस्तुभमणेर्नैष्ठूर्यम्, इत्येतानि सहवासपरिचयवशाद्विरहविनोद चिह्नानि गृहित्वैवोद्गता । न हि एवंविधमपरिचितमिह जगति किञ्चिदस्ति यथेमनार्या । लब्धापि खलु दुःखेन पाल्यते ।

(३) अभिषेकसमय एव चैतेषां मङ्गलकलशजलैरिव प्रक्षाल्ये दाक्षिण्यम्, अग्निकार्यधूमेनेव मलिनीक्रियते हृदयम्, पुरोहितकुशाग्रसंमार्जनीभिरिवापह्रियते क्षान्तिः, उष्णीषपट्टबन्धेनेवाञ्छाद्यते जरागमनस्मरणम्, आतपत्रमण्डलेनेवापसार्यते परलोकदर्शनम्, चामरपवनैरिवापह्रियते सत्यवादिता, वेत्रदण्डैरिवोत्सार्यन्ते गुणाः ।

(४) तदेवंप्रायेऽतिकुटिलकष्टचेष्टासहस्त्रदारुणे राज्यतन्त्रे, अस्मिन् महामोहान्धकारिणि च यौवने कुमार । तथा प्रयतेथाः यथा नोपहस्यसते जनैः, न निन्द्यसे साधुभिः, न धिक्क्रियसे गुरुभिः, नोपलभ्यसे सुहृद्भिः, न शोच्यसे विद्वभिः । यथा च न प्रकाश्यसे विटैः, च प्रहस्यसे कुशलैः, नास्वाद्यसे भुजङ्गैः, न लुप्यसे सेवकवृकैः ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ **બે** સંદર્ભસહિત સમજાવો : ૬

(b) Explain any **two** with reference the context : **8**

(१) अद्यापि आरुढमन्दरपरिवर्तावर्तभ्रान्तिजनित संस्कार इव परिभ्रमति ।

(२) उन्नति मादधाना अपिनीचस्वभावतामाविष्करोति ।

(३) दर्शनप्रदानमपि अनुग्रहं गणयन्ति ।

(४) चन्दनप्रभवो न दहति किमनलः ।

૨ કાદમ્બરીનો સાહિત્યપ્રકાર જણાવી શુકનાસોપદેશનું રસદર્શન કરો. **૧૪**

2 State the type of form of Kadmbari and critically appreciate the preaching of शुकनासोपदेश । **14**

અથવા / OR

૨ બાણભટ્ટનું જીવન અને સમય વર્ણવો. **૧૪**

2 Elaborate on the time and life of Banbhatt. **14**

૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો : **૧૪**

3 Write an essay in Sanskrit an any one of the following : **14**

(१) विद्याधनं सर्वधनं प्रधानम्

(२) सत्यान्नास्ति परोधर्मः

(३) जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी

(४) गीता सुगीता कर्तव्या ।

૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે છંદ લક્ષણ ઉદાહરણ સહ લખો : **૧૪**

4 Define any two metres of the following and explain : **14**

(१) अनुष्टुप्

(२) द्रुतविलम्बित

(३) वसंततिलका

(४) मालिनी ।

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ **બે** પર ટૂંકનોંધ લખો : **૧૪**

5 Write short notes on any **two** of the following : **14**

(१) बाणस्य काव्यशैली

(२) गद्यकारस्य बाणस्य वैदूष्यम्

(३) बाणभट्टस्य कृतयः

(૪) લક્ષ્મી વિષયક શુકનાસોપદેશના વિચારો.

(4) The thoughts of Shuknasopdesh about Laxami.